

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frittal fizetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉNEZ czimzendők. A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Kiállítási levelek. — A sertéshizlalás. Nagy Jenő. — A gyümölcsfák ültetésének idejéről. — Erdélyrészi gyümölcs-kiállításunk ügyében. **Szentgyörgyi Lajos**. — A terméshulladékok értéke. — Egyveleg: Halálozás. Csemetefa eladás. Alsófehérmegyei gazd. egylet közgyűlése. Értesítés. **Abend András** Kolozsvárt. Mezőgazd. állapotról. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Kiállítási levelek.

XXIII.

(G. V.) Eltekintve azon hiányoktól, melyeket bevezető cikkünkben jeleztünk, a mezőgazdasági csarnok elég változatos és tetszetős képet nyújt, mely a huzamos időn át ernyedetlen buzgósággal és ritka odaadással folytatott munkának eredménye. **Máday Izidor** osztálytanácsos és **Reusz Henrik** csoportbiztos teljes joggal vehetik igénybe az érdem oroszlánrészét, tapintatos eljárásuk szerencsés megoldásra vezette a nehéz feladatot, melyben **Porzolt mérnök** is derekasan részt vett. A ki tudja, mennyi apró-cseprő bajjal van összekötve az efféle rendezkedés; ki valaha próbálta a sok ellentétes érdeknek méltányos összeegyeztetését: az feltétlen elismeréssel fog adózni az ilyen tevékenységnek, mely egyébként éppen az illetők részéről, többnyire csak hálátlansággal találkozik . . .

Magyarország, mint a latifundiumok hazája, a csarnokban néhány óriási birtoktesttel szerepel, melyek közül **gróf Károlyi Alajos**, az esztergomi érsekség, a **Wodianer**, **Sina** és **Karácsonyi** uradalmak stb. magasodnak ki. Londoni nagykövetségünk 35,000 hold szántóföldjéről szebbnél-szebb terményeket látunk; mindenütt az eladási quantumnak pontos jelzésével és ha az állvány idoma ellen lehetne is némi kifogás, a rendezés nyugodt méltósága a tömeges termelésnek ad impozáns kifejezést. Azon értelmes tisztikar, mely a grófi uradalmak szakszerű kezelésével méltó hirnevet szerzett, fényes bizonyítékát nyújtja annak, hogy az önkezelési rendszer — bár kevesebb, de biztos kamatot hoz — legtöbbet járul mezőgazdaságunk emelésé-

hez. Primásunk birtokai sokoldalú tevékenységről tanuskodnak, mely tán nem minden ágazatban éri el a tökély legmagasabb fokát, de mindenesetre örvendetes előmenetelt mutat, melyet számos adat röviden és alaposan illusztrál; e mellett alig nyom sokat a latban, hogy az állványnak sem színe, sem alakja sikerültnek nem mondható. Nagybirtokosaink közül **Csekonics**, **Wodianer**, **Karácsonyi szerepélűek** külön állvánnyal; az elsónél a könyvvitel bemutatását is látjuk, oly példa, mely csak alig talált követőre. Két idegen hangzású név köti le a fal mentén figyelmünket: egyik báró **Baratta Dragono Alajos**, ki a gyakorlat mezején és irodalmi téren egyaránt kiválik, a másik gróf **Zedtwitz Kurt**, hol egyebek mellett a gyökerfejlődés preparátumai birnak rendkívüli érdekekkel. A Györgyei örökösöknek majd minden terményük elsőrangú, ugyanezt lehet mondani az **Apponyiak**, gróf **Károlyi Gyula**, **Harkányi Frigyes** és több mások kiállításáról is. Tömeges termelést a **Freystädtelek** mutatnak be; a papi birtokok is ide számíttatnak, bár a minőséghez itt-ott szó fér. Egyáltalában konstatálnunk kell, hogy az 1884-iki aratás igen sok helyen az átlagos minőségen is alul maradt és így igen kedvezőtlen szinben tünteti fel az egyes vidékeket, de másrészt azt sem szabad elhallgatnunk, hogy igen sok esetben maga a gazda van elmaradva. Látjuk például — és fájdalom, nem egyszer — hogy a termény nem faj- és nem magtiszta, azaz elkorcsosult anyagnak tisztátalan vegyülete; mert ha elítélendő az u. n. „kiszemelés“, akkor még inkább kárhoztatandó azon indolencia, mely gazos gabonát tesz ki a szemlére. A minimális minőség, melyet kiállításon megkívánunk kell, a „vetni való“ minőség, ezt pedig türethető termésből minden jóra való rosta segítségével előállítani képesek vagyunk. Az aratási időszak meg nem figyelése főleg a búzáknak tarkaságában nyilvánul, az árpa sárgaságáért a sok esőt kell okoznunk. Igen szép eredményt a hüvelyesek termelése biztosít, ezt nemcsak a jury ismerte el, hanem számos kereskedő is, minél fogva a nagyobb mérvű kivitel is várható. Ritka szép paszulyt

baró Nyári Jenő mutat be, ki számos változványt szaporít, továbbá Szathmáry Király Pálné is, kinek egyébként egész kiállítására mintaszerű. Egy közepes nagyságu birtoknak czélszerűbb és többoldalabb felhasználását alig lehet kámpzolni, mint a minőt itt találunk; minden termésnek, mindén ezikknek kitűnő volta fenneu dicséri az erélyes és szakszerű vezetést.

Csarnokunkban néhány új magfajával is találkozunk, mely kisebb-nagyobb szerencsével talál kultiválásra; legtöbbit a székely tengeri beszéltet magáról, melynek jelentékeny kivitele is van; a Timáry-féle rizs az olasz szakértők tetszését is kivívta. Magkereskedőink közül alig néhány cég van képviselő; pedig e fontos közvetítés igen nagy szerepet játszik és kellően szervezve, milliókat takaríthatna meg az országnak. Igen érdekes a budapesti árutőzsde kiállítása, mely Máday osztálytanácsos kezdeményezésére jött létre s a kereskedelmi gabonákat — buzát és árpát — tünteti fel származási vidékek szerint, a mint a börzén jegyeztetni szoktak. Több termelő felhasználta az igazgatóság által nyújtott alkalmat és az új gabonából küldött; ezen összehasonlítás igen érdekes és többnyire az idei hozam javára üt ki; a mint például a Pallavicini ögróf kiállításánál lehet észlelni, mely egyáltalában, kivált konzervált takarmányainál fogva, igen érdekes.

Gróf Zichy Ödön és Jenő birtokai igen szépen vannak képviselve, főleg a gazdasági építészet számos mintával és tervvel szerepel, hol a kulcsin a czélszerűséggel párosul. Különben a kálozi uradalom egész Magyarországon ismeretes azon monografiából, melyet a jeles jószágkormányzó, Boda Imre ezelőtt néhány évvel közzétett; a szakszerű iateligencia alig emelhetett volna magának ennél szebb emléket.

A csarnokban néhány térképet is találunk, mely statisztikai czélokra szolgál. A szorgalmas Hatsek Ignác ebbeli munkálatai sokkal ismertebbek, hogysen külön dicséretre szorulnának; mellette a Földmívelési érdekeink szerkesztője tűnik ki, mely lapjának 12 évi folyamán kívül szorgalmasan kidolgozott grafikus mappákat mutat be Magyarország mezőgazdasági viszonyairól.

A sertéshizlalás.

(Folytatás.)

A burgundi répa csekélyebb értékű hizlaló takarmány ugyan, mint a pityóka, mert míg ez 25% száraz anyagot tartalmaz, amaz csak 15%-ot, de azért figyelmünket a hizlalásnál teljesen megérdemli, mert a répában sokkal több protein, tehát husképző anyag van, mint a pityókában, ugyanis míg ez 8% proteint tartalmaz, addig a burgundi répa 15.5%-ot, tehát majdnem kétszer annyit; más répafélék, mint pl. a sárga és fehér 9.25%-ot.

Legjobb szintén párolva, vagy főzve etetni föl; itt azonban a főtt répa levét előnyösen felhasználhatjuk az etetésnél, mert sok oldékony tápanyagot, különösen a répaféléknél nagyban előforduló cukrot tartalmaz.

Ezt is, mint a pityókát természetesen, — sőt még inkább mint azt — más tápdúsabb takarmánnyal vegyest használjuk.

A törökbuza nálunk a legkiválóbb hizlalási tápszer s tekintve az eredményt, mit általa elérünk, méltán megérdemli az első helyet, mert felette gyorsan hizlal s izletes terményt szolgáltat. A föletett mennyiség súlyának $\frac{1}{4}$ része áthasonul testsúlyá.

A törökbuza többféleképen használják etetésre. Legközségesebb használati mód a leszemelve etetés; ez azonban nem egészen előnyös, mert a sertés azt nagyon mohón falván, nem rágja meg eléggé s így nem is emésztli meg teljesen, a midőn nagy része felhasználatlanul ürített ki. Igaz, hogy ez által a trágya értékesebbé válik és sok gazda ezzel vizsgatja magát, azonban ezen trágyaérték szaporulat távolról sem felel meg azon eredménynek, melyet elérünk a törökbuza teljes megemésztése által.

Az itt említett hátrányt kikerülendő, sok gazda csöves állapotban szokta etetni sertéseivel, de ennek meg azon hátránya van, hogy a sertés a csöveket csak részben rágva meg, eltapossa s így sok kárba vész. De káros lesz az ilyen etetés azért is, mert a sertés, ha még csak félhizott állapotban van is, az erős s hosszas rágást igénylő tápból csak annyit fogyaszt, mennyivel éhségét éppen kielégíti, holott a hizlalásnál, mint már fenneb is említettem, főleg arra kell törekednünk, hogy lehető rövid idő alatt lehető sok tápot vegyen föl s így lehető gyorsan hizzék ki.

Szükséges tehát, hogy e jeles hizlaló tápanyagot — mint más tápszerket is — könnyen felvehető, könnyen emészthető állapotban adjuk hizóinknak. Czélszerű lesz tehát ezt főzés, forrázás, zuzás, darálás, savanyítás stb. által előkészíteni s habarék vagy sűrű kása alakban langy melegen úgy adni sertéseinknek, miként azt legjobban szeretik.

Néha azonban az ily előkészítéshez szükséges darálás akadályokba ütközik, pl. a malom távolléte s járhatlan ut s más effélék miatt; vagy legalább nagyobb költséggel volna az eszközölhető; ez esetben annak legalább meglágyításáról kell gondoskodnunk. Itt a legegyszerűbb eljárás a következő:

A törökbuza vízzel leöntve melegebb időben 24, hűvösebb téli időben 48 óráig áztatva eléri azon fokot, midőn takarmányozásra legalkalmasabb, minek legbiztosabb jele az, ha a beáztatott törökbuza szem kettéharapva, semmi savanyu izt nem árul el, habár az edényből, melyben az összes tartalom van elhelyezve, savanyus szag tódul is ki. Ha azonban azt tapasztaljuk, hogy már az egyes szemek is savanyodni kezdenek, az ily takarmányt nem lesz többé tanácsos állatainkkal feletetni.

Az árpa szintén fontos hizlalási tápszer, melyet szemes vagy előkészített — mint pl. darált, malátázott stb. — állapotban használhatunk. Természetesen itt is az előkészített takarmánynak adandó előny.

Legjobb eredményt nyerünk malátázás által, mert ez által a kemény lisztet kemény cukorra változtatjuk s így sokkal oldhatóbbá és emészhetőbbé tesszük, de ez esetben szükséges, hogy aszalókkal is birjunk, melyeken a malátát megszalhaszuk, mivel zöld állapotban a sertések azt nem szeretik. Ha pedig az árpát egyszerűen darálva etetjük, jó lesz azt meleg víz-

zel sűrű péppé keverve, langyos állapotban adni, mivel a sertésekre a hidegebb időszakban, mint pl. ősszel vagy télen a meleg táplálék jó hatással van s mohóbban is fogyasztják azt. Forrón azonban soha se adjuk, nehogy a falánk állatok gyomrukat összegegessék.

A hüvelyesek igen jó hizlaló tápszerek s előnyösek azért is, mert még a törökbuzánál is jobb izü hust és szalonnát adnak s az ebből képződött szalonna hosszabb ideig s könnyebben eltartható. De etetésükre nagy gondot kell fordítaniuk, mert nagy mértékben tápdúsak lévén, igen lassan emészthetők s könnyen dugulást okozhatnak. Ezen hátrányukat gondos előkészítés által hárihatjuk el, mely előkészítésre a zuzás, darálás már nem elegendő, hanem igenis a főzés. Főzésre eső-, folyó- vagy általában lágy vizet alkalmazunk, mert a keményviz nagy mérvben tartalmazván mészes anyagokat, ezek a mag kemény héjára lerakodnak s ott mintegy kérget képezvén, a teljes megfővést akadályozzák, minek következtében a magvakban levő fehérnye megalszik s így emészthetlenebb lesz.

Mint sertéshizlaló anyagot a húst is felemlíthetjük, mert bebizonyított tény, hogy főtt hússal hizlalt sertések sokkal gyorsabban gyarapodnak, mint a növényi tápanyagokkal hizlaltak s ez természetes, mert kevesebb áthasonítás szükséges felvételénél.

Ezen husanyagok közé számíthatjuk a nem ragályos betegségekben elhullott lovak, szarvasmarhák s egyéb állatok húsát, kiszáradt tavak fenekén gyakran nagy számmal található halak, csigák, férgek, rovarokat, stb.

A hallal való hizlalás czélszerű azért, mert sok állati zsir képződik belőle, s a sertések rendkívül gyorsan hiznak, azonban nagy hátránya az, hogy a hus és zsir, mely belőle képződik rosz izü és halszagu lesz. Hogy ezt lehetőleg kikerüljük, a hizlalás utolsó szakában gabnaféléket adjunk sertéseinknek.

A csigákat, férgeket stb. leginkább az erdei makkoltatásnál veszik föl hizóink, midőn azok a hizás előmozdítására kitünő hatással vannak.

Több helyen, hol a sertéshizlalás üzletszerűen gyakoroltatik, mint kiválólag Debreczenben szokásban van, hogy a szemén, különösen törökbuzán hizlalt sertéseknek valamely rosz lovat bunkóznak le s azt jól szétdarabolva, csontjait összezuzva, s az etető helyen szét szórva etetik föl a hizókkal, melyek azt igen mohón falják s utánna sokkal jobb étvágyuk lesznek, a mit úgy magyaráznak meg, hogy a folyton étetett nyers törökbuza a sertések gyomrát égetvén, a felétegett nyers hus ezen égetést rendkívül enyhíti s ez által az étvágyat fokozza.

Mint rendkívül kitünő hatása, de természetesen nagyon kevés helyen alkalmazható hizlaló anyagot említhetem még a tejtes tejhulladékokat, melyeknél a tápanyagok könnyen oldható állapotban vannak jelen s fehér, gyenge, jóízű, bár egy kissé lágy hust s kitünő és sok szalonnát képeznek. — Házi szükségletre pecsenyének a tejjel csak félig meghizlaltak legalkalmasabbak. A tejhizlalásnál éppen azért, mert a sertések könnyen megemészthetik, többször kell napjában adni, mint más eledelt. Legczélszerűbb korpával vagy liszttel, borsó, árpa, vagy törökbuza darával keverve adni a sertéseknek, mi-

által a hizlalás még gyorsabban halad előre s a szalonna tömöttebb, keményebb leend s a háj is jobban gyarapodik. Az irót és savót is lehet hizlalásra használni, melyek különösen a nyári hizlalásnál jó hatással lesznek hizónkra.

Általában bármely hizlalási mód mellett mindig haszonnal adhatunk tejféléket a sertéseknek, mert a hizlalást mindig sietteti. Azonban jól megjegyezzük, hogy azon sertésektől, melyekkel már tejet étettünk, nem lehet azt többé teljesen elvonni, mert ha azt egyszer megizlelték, teljesen elvonatván tőlük az, legalább egy ideig nem esznek és így lesoványodnak.

Mint szintén igen fontos, a gyakorlatban kiterjedt alkalmazással bíró hizlalást említhetem még a makk etetést, a mennyiben ez egyike a legolcsóbb hizlalási módoknak.

A makkal való hizlalás kétféle lehet, t. i. erdei vagy istállóí.

Az erdei hizlalás rendszerint ősszel veszi kezdetét, midőn a már megérett tölgy-, cser- s bükk-makk hullanak, a midőn is a sertéseket a makkot termő erdőkbe hajtjuk; ezt azonban csak akkor tarthatjuk czélszerűnek, ha az erdő közel fekszik s rosz idő alkalmával, mely a sertések hizlalására nagyon hátrányos befolyással van, haza hajtathatjuk, ellenkező esetben az erdőben olakat készítünk részökre.

Sokan — és igen czélszerűen — csak félig hizlalják a sertéseket makkon s aztán szemén tartják, mert a tisztán makkon hizott sertések husa és zsirja nem oly jóízű, mint a szemén hizlaltaké s könnyebben is megromlik. Általában a tölgy és csermakk tömöttebb és keményebb szalonnát képez, mint a bükk-makk, melytől a szalonna lágyabb s édeses izü lesz. Éppen azért sokan azt vegyesen szokták etetni.

Figyelemmel legyünk arra a makkon való hizlalásnál, hogy a sertéseknek friss ivóvizük legyen, mert ezt — a makkfélék égető s nagy szomjuságot okozó hatásánál fogva — nagyon megkívánják. A makkfélék általában kevés nitrogent tartalmazó tápanyagot foglalván magukban, hogy mégis oly jól hiznak erdei makkoltatásnál a sertések, azt jó részben az erdőben felturkált nagymennyiségű férgek, rovarok stb. felemésztésének tulajdoníthatjuk.

Debreczen.

Nagy Jenő.

(Folyt. köv.)

A gyümölcsfák ültetésének idejéről.

Sokat irtak és vitakoztak egy időben arról, hogy ősszel vagy tavasszal sikeresebb-e a gyümölcsfákat ültetni? Voltak, kik kizárólag az őszi ültetésnek adtak előnyt, míg mások ismét csakis a tavaszi ültetést pártolták.

Mindegyik fél annyi meggyőző érvet hozott fel saját állításának egyedül üdvös voltáról, hogy a kertészet tudományában kevésbé jártas az egyiket is, a másikat is olvasva, utoljára sem tudta, hogy tulajdonképen mikor ültesse tehát el gyümölcsfáit.

Eme vitakozásoknak mindenesetre meg volt az a hasznuk, hogy felhívták az érdeklődők figyelmét e fontos tárgyra és a tett tapasztalatok és megfigyelések folytán most már ugy

szólva biztosan megállapítható, hogy minő viszonyok között jobb az őszi és mikor ismét a tavaszi ültetés.

Az őszi ültetés előnyösebb:

1. Szelid éghajlat alatt s szélről védett keleti vagy déli fekvésben, főleg lejtőkön, hol nem oly erős a tél, hogy a fagy lehatolhat a fák gyökeréig és azokat megrongálhatja.

2. Száraz talajokban, hol a tavasszal felbolygatott föld gyorsan kiszárad és nincsen öntözésre elegendő víz. Az ilyen fák gyökereihez leszivárog a téli nedvesség, minek folytán azok megeredése biztosabb, tenyészeté élénkebb, mint a hasonló körülmények között tavasszal ültetett fáké.

3. Előnyösebb az őszi ültetés akkor is, ha az ültetést közvetlenül a levélhullás után tehetjük, tehát még ősszel oly korán, hogy az elültetett fák, ha nem is gyökérszálakat, de mindenesetre gyökérforrányt képezhessenek és ennek következtében a téli hidegnek jobban ellentállhatnak; másrésztől ismét eleje vétetik a metszlapok, illetve gyökérvégek elhalásának és az ebből származó különböző bajoknak. Az ilyen fák tavasszal oly élénk tenyészetnek indulnak, mintha át sem lettek volna ültetve, holott a tavaszi ültetés után a fáknek előbb gyökeret kell verni és a sebeket beforrasztani és csak erre képezhet gyökereket, mire ez bekövetkezik, vége a nyirkos tavasznak és beáll a száraz rekkenő meleg, gyilkosa az ujonnan ültetett fáknek.

4. Ajánlatosabb az őszi ültetés akkor is, ha a gyümölcsfákat idegen faiskolából hozatjuk, mert eltekintve attól, hogy ősszel, midőn az eladó teljes készlet felett rendelkezik, egészségesebb, szebb fákot fog adhatni, mint tavasszal, a midőn már csak a visszamaradt selejtese között válogat, a szállítmány sincs oly könnyen kitéve az elpusztulásnak, feltéve, ha az idejében történik, mint tavaszkor.

De a midőn elsoroltam az őszi ültetés előnyeit és azon viszonyokat, melyek között az sikerrel eszközölhető, az elibém tüzött tárgy megvilágításának csak felét végeztem el; mert nem lehet tagadni, hogy a szokásosabb tavaszi ültetésnek is megvannak a maga előnyei, melyeket az értelmes faültetőnek épp úgy nem szabad figyelmen kívül hagyni, mint az őszi ültetését, mivel csak ezek együttes ismerete után ítélheti meg, hogy az adott viszonyok tekintetbe vételével, mikor eszközölhető legtöbb sikerrel az ültetés. Tavasszal előnyösebb ismét a gyümölcsfákat ültetni:

1. Hideg, zord vidékeken, a hol az ősszel ültetett fák könnyen elpusztulhatnak a nagy hideg következtében.

2. Északi fekvésekben, mert itt is nagyobb a hideg, mely ha lehatol a fák gyökeréig, szintén ártalmas lehet rájuk.

3. Erős szél járta helyeken, hol az őszi esőzések folytán fellazított talajban a fák kimozgattatnak helyükből, minek következtében a fagy könnyen lehatolhat a gyökerekhez és azokban kárt tehet.

4. Szűk, nyirkos völgy katlanokban, hol nemcsak a fagyok erősebbek, hanem a ködök is gyakoribbak, melyek a fákra lecsapodva, azokat folyton nedvesen tartják, mire ismét erős fagyok következhetnek, minek folytán természetesen az elfagyás is gyakoribb, mint pl. hegyoldalokban.

5. Előnyösebb a tavaszi ültetés akkor is, ha a gödröket nem ástuk ki már az előző nyáron, vagy ha a talajt ősszel vagy télen forgattuk meg.

6. Végül pedig az érzékenyebb természetű csontár-, hénjár- és eperfaféléket szinte jobb úgy szólva majdnem minden körülmények között tavasszal ültetni, holott a lágymaguak és a korán hajtó bogyárfélék már több sikerrel ültethetők ősszel. Miből már most az is következtethető, hogy a kinek sok ültetni valója van, az a fentieket szem előtt tartva, az ültetést két részre oszthatja, t. i. az edzettebb természetű gyümölcsfákat és bokrokat ősszel, az érzékenyebbeket pedig tavasszal ültetheti el.

Ennyi az, mit jónak láttam most a gyümölcsfa ültetés előtt az érdeklődők kedvéért elmondani, kívánva, hogy mentől többen vegyék hasznát.

(Magyar Kertész.)

Sikabonyi.

Erdélyrészi gyümölcs-kiállítóink ügyében.

Lapunk legközelebbi két számában közöltük mindazon ügytársaink neveit, kik az erdélyi gazdasági egyesület zászlója alá sorakozva, gyümölcsessel járulni ígértek. De közölve lett ezek közt azok neve is, kik ígéretüket beváltották.

Nem kutatjuk az okokat, hogy némely bejelentőnk miért maradt vissza. Azt se kérjük, hogy azok az, eddig oly szűkséget pótló, sőt többet mondok, nélkülözhetlen ügyvezetőink, résztvevőink, hogyan állhatták meg, hogy se gyönyörű gyűjteményeikkel, se személyes részvétökkel nem igyekeztek emelni azt a szép kollektívát s illetve névsort, melyet a legközelebbi napokban küldénk föl illető helyére s illetve tevének közé e lapokban s helybeli napilapjainkban.

A ki kellő figyelmére méltatta, kissé mélyebben nézni be e névsorba, ha z a r é s z ü n k csaknem minden vidékéről talákozott pomologikus ismerősökkel. S különösen mi, kik pár évtíz óta egész odaadással csüngünk ez ügynek is előbbre vitelén, fölvirágoztatásán, lelkünkben örvendünk, hogy ennyire sikerültnek jelezhetjük sorakozásunkat, s ebből származott kiállítmányunk anyagát. S ha fáj főnnebb érintett ügyfeleink távolmaradása, többszörösen öröme derít az ok hozzánk simulása, kiknek eddig csak hírüket hallottuk, munkálkodásukat olvastuk, de testi szemeink elé se ők, se produktumaik nem kerültek soha.

Fogadják az ügy érdekében mindannyian intező szakosztályunk szíves köszönetét!

* * *

Födolog mindenek fölött, a miért most pennát ragadtunk az, miszerint résztvevő tisztelt ügytársainkat névszerint megnyugtassuk affelől, hogy küldeményeiket valóban átvettük s számot adjunk arról, hogy azzal miképpen sáfarkodtunk.

Igyekszünk a lehetőségig a sort akképp tartani meg, miként terjedelmesebb vagy kevésbé terjedelmes, értékesebb vagy kevésbé értékes volt egyesek küldeménye.

A legelső elseje mindenesetre Gegesi Kiss József széles körben ismert marosszéki pomologusunk, a ki 80 féle jelesbnél jelesebb körtével és 49 féle almával gazdagította

gyűjteményünket, (kár, hogy sok körtéje már kezeink közt túlérett!) Erre következik mindjárt id. Bódor Pál 60 féle alma s 38 féle körtéje; tovább Krizbai Horváth Márton 61 féle alma s 28 féle körtéje kollektiója. Furka Ferencz 50 féle alma s 41 féle körtéje, igen gyönyörű példányokban (szintén sok túlérve). Dr. Krasser Károly orvos-tudor 44 féle körtéje s 28 féle almája. Zeyk József 53 féle körtéje s 18 féle almája. Gerendi István 110 féle almája s 33 féle körtéje sövényfalvi, balázstelki és n.-csergedi birtokairól. Br. Horváth Ödöné gyönyörű gyűjteménye: 82 féle alma s 19 féle körtéje. Fekete Pál 37 féle körtéje s 21 féle alma. Tóth Tamás 20 féle alma s 12 féle körtéje. Gr. Mikes Árpád 58 féle alma, 13 féle körtéje. Udvarhelymegyei gazd. egyesület 50 féle almája, résztvevők benne: Veress Ferencz, Tamási Antal, Bartha Lajos, Rápolti Domokos, Biró Pál, Gyárfás Endre, br. Kemény Béla, Kassai Sámuel, Jeddi Lajos és Pálffy Dénes, mely utóbbi 50 faj külön kollektióval is járult; de nagyon összetörődött. Nagy Dániel 38 féle alma, 5 féle körtéje. A kolozs-monostori gazd. tanintézet 41 féle alma-körtével. Barátosi Szabó Antal 45 féle almája s 14 féle körtéje (penészesen s nagyrészen elrothadva találtatott a kisedéskor). Jakab Mózsza (Algyógy vidéki gyűjtemény) 28 féle alma. Orel Máté 35 féle alma, 16 féle körtéje. A nagy-enyedi gyümölcsészeti egyesület 20 féle alma, 21 körtéje. Dr. Berde Áron 19 féle alma, 14 féle körtéje. Gr. Teleki Miksa örökösök 31 féle alma, 11 féle körtéje. Ifj. Gáspár Antal 32 féle alma. Hajnal József és Urbán Samu 19—19 féle alma. Szentgyörgyi Lajos 20 féle alma, 16 féle körtéje. Mucsi József 17 féle alma, 8 féle körtéje. Szalma György 22 féle alma. Köleséri János 28 féle alma s 6 féle körtéje. Kovács Ferencz apátplébános 20 féle alma, 2 féle körtéje. Kovács János ig. tanár 16 féle alma s 5 féle körtéje. Cserghő Venczel 16 féle alma, 4 féle körtéje. Dr. Klatrobecz Gyula 17 féle alma, 7 féle körtéje. Kiss Bálint 30 féle almája. Thoroczkay Sándor 32 féle alma, 12 féle körtéje. Barcsay Domokos 21 féle alma, 7 féle körtéje. Br. Bánffy Ernő 15 féle alma. Nagy Tamásné 12 féle alma, 8 féle körtéje. Hajnal József 24 féle alma. Schül Ábrahám 11 féle alma, 7 féle körtéje. Kónya Ferencz 11 féle alma, 1 féle körtéje. Bencze Károly által Székről 8 féle alma. Reményik testvérek 14 féle alma. Gróf Tholdalagi László 8 féle alma. Szenkowich Márton 6 féle alma, 5 féle körtéje. Schiller Miklós 16 féle alma, 7 féle körtéje. Magyarai Sándor 10 féle alma. Kósa János 18 féle alma. Voith Gyula 5 féle alma, 21 féle körtéje. Balla István 17 féle alma. Vinczei Nándor 21 féle alma. Paget János 13 féle alma, 4 féle körtéje. Ferenczi Károly lelkész 21 féle alma, 4 féle körtéje. Adám Ferencz 7 féle alma, 5 féle körtéje. Br. Bálint József 12 féle almája. Gr. Bethlen Károly 5 féle almája. Kolozsvári Albert 8 féle almája s 1 féle körtéje. Bójthe László 9 féle alma s 4 féle körtéje. Horváth Kálmán 8 féle almája. Geréb Márton 7 féle körtéje. Br. Wesselényi Miklós 7 féle almája. Hatházi Ferencz 6 féle almája. Bódor Antal 2 féle alma s 3 féle körtéje. Sipos Gábor 3 féle alma s 2 féle körtéje. Dr. Gocs Jenő 3 féle almája. Gr. Haller Ferencz 4 féle almája. Veress Ferencz utján Mihály Elek 27 félével. Gr. Teleki Sámuel 4 féle almája. Tóth Ferencz (Agárd) 8 féle alma, 2 féle körtéje. Zeyk Gábor 6 féle

almája. Lokodi János 6 féle alma, 3 féle körtéje. Kiss Antal 5 féle alma, 1 féle körtéje. Adám Ferencz 6 féle almája. Tordaranyosmegyei gazd. egyesület (külön kiállítmánya). Mindszenti Tamási János 1 féle almát. Br. Bánffy Jenő kiváló szép batulja (800 ojtvány eladó belőle) egyesületünk utján rendelhető meg. Nagy Lajos tanár 5 féle almája. Glück József 1 féle óriás almája. Csongvai Károly 8 féle alma, 3 féle körtéje. Br. Apór Károly batulja. Kovács Ferencz 22 féle alma, 8 féle körtéje. Szabó Sámuel 4 féle alma, 2 féle körtéje. Id. Hutter Sámuel fekete tángyerja. Br. Józsi László 5 féle almája. Szabó István „bulzesdi” almája. Br. Orbán Ottó 17 félével. Dr. Abt Antal 2 féle almával.

E befolyt anyagból és az egyesületi köztelek 78 féle alma s 23 féle körtéjéből állítottatott össze a „nagy közös alma-körtéje kollektió”, közel 200 fajban, továbbá az egyesület által nagyban termelésre ajánlott alma-körtéje fajok csoportja (25 féle); s az erdélyi ősalma-körtéje körül 30 fajban.

E csoportokon kívül — általunk teljesen rendezve — külön kiállítványképp is szerepelnek a Gegesi Kiss József, Zeyk József, dr. Krasser Károly, Furka Ferencz, Jakab Mózsza, dr. Berde Áron, Adám Ferenczné, Balla István, br. Bánffy Jenő és Ernő, gr. Bethlen Károly, ifj. Gáspár Antal, Gerendi István, Hajnal József, Lokodi János, Tóth Tamás, Köleséri János, br. Horváth Ödöné, Magyarai Sándor, Mucsi József, Barcsay Domokos, Nagy Dániel, Nagy Tamásné, Orel Máté, Paget János, Szalma György, Horváth Márton, Thoroczkay Sándor, Tordaranyosi gazd. egyesület, Udvarhelymegyei gazd. egyesület, Vinczei Nándor, Voith Gyula, br. Wesselényi Miklós, Zeyk Gábor, Urbán Sámuel, Kósa János, Kovács Ferencz, Tóth Ferencz (Agárd), gr. Teleki Sámuel ügytársak küldeményei. A többieké, így pl. az id. Bódor Pálé, Feketeé, gr. Mikesé, Szentgyörgyié, dr. Klatrobeczé, Ferenczi Károly lelkészé, Reményik testvéreké, Szenkowiché, Pálffy Dénesé, Kovács János ig. tanaré, Schiller Miklósé annyira beosztatott a „gyűjteményes csoportokba”, hogy önálló kiállítványt nem rendezhettünk belőlük.

Ezért elnézést kér rendező bizottságunk nevezettektől!

A kik által pedig arra lettünk fölhíva, hogy gyümölcssejket részben s illetve egészben determinálva küldjük vissza, ezt ne méltóztatassanak szigorú értelemben venni, (noha ezt is a mennyiben lehetséges leendő, eszközendjük); mert annyira elözönytettünk vala a küldemények s az avval járó munka által, hogy 10 napi szorgalmas munkálkodásunk dacára is alig sikerült azon győzedelmeskedni. Hanem, a mit csak tehetünk, igyekezünk továbbra is mindent megtenni kedvelt ügyünk és tisztelt ügytársaink érdekében.

Szentgyörgyi Lajos.

A terméshulladékok értéke.

Terméshulladék alatt értjük mindazt, a mi a letakarított növény után a földön visszamarad, s főleg gyökerekből, tartóból, le nem vágott szálakból, lehullt levelekből és kihullt magvakból áll. Ezen hulladék mennyisége és minősége a különféle növényeknél igen különböző. Dr. Werner (Poppelsdorf) és dr.

EGYVELEG.

Weiske (Poppelsdorfi) vizsgálatai szerint, ha 26-15 cm feltaljavastagságot veszünk fel, s egytall tekintetbe vesszük a minden egyes műveleti növénynek leginkább megfelelő talajmetet, trágyázást és előveteményt, a proskauti kísérleti téren hektáronkint a következő gyökér- és tartalommaradvány mennyiségeket találtak, szárazanyagban kifejezve:

4 éves luczerna 2772 kg.	csillagfürt . . . 1013 kg.
1 éves vörös here 2558 "	buza . . . . . 997 "
3 éves ballaczim 1700 "	borsó . . . . . 924 "
rozsa . . . . . 1509 "	seradella . . . . . 897 "
nyulzapuka . . . 1409 "	pohánka . . . . . 629 "
repcze . . . . . 1278 "	árpa . . . . . 571 "
zab . . . . . 1083 "	

A vegyelemzés szerint voltak ezekben a növényi tápanyagok hektáronkint kilogrammokban:

	Légeny	Hamu	Phos-phorsav	Káli	Mész
luczerna	39,12	344	11,3	10,6	56,4
vörös here	55,02	550	21,5	23,5	75,1
ballaczim	35,40	293	8,5	12,2	38,1
nyulzapuka	26,34	279	6,9	7,4	39,0
borsó	16,26	192	4,3	3,2	20,6
csillagfürt	17,88	158	4,0	4,9	23,1
seradella	18,60	156	5,3	2,5	22,9
repcze	17,46	178	9,2	10,5	35,5
pohánka	13,74	133	3,1	2,6	23,0
buza	6,78	312	3,4	5,3	22,0
rozsa	8,78	478	7,3	9,0	21,0
árpa	6,60	109	3,4	2,8	12,1
zab	7,68	414	8,6	7,1	24,6

Legkevesebb terméshulladékot hagynak vissza a gumós- és gyökernövények, főleg ha ezek zöldjét is elhordatjuk. A terméshulladékok gazdagítják a talajt azon anyagokkal, melyeket a növények a levegőből vonnak el, főleg pedig szénennyel, és csekélyebb mennyiségű, szén-savas ammoniak alakjában felvett légennyel. A talaj továbbá humusban is gazdagabb lesz, a mi nek a művelés tekintetében van sok előnye. A talajnak tápanyagokkal való ezen absolut gazdagításán felül a felrétetbe a gyökerek által az altalajból légeny és ásványi anyagok hozatnak fel.

Ez azonban rendkívül fontos, és gyakran még nem eléggé méltatott előny, mert ily módon a mélyen gyökerező növények a feltalaj által nem absorbeált salétromsavat és meszet újra visszahozzák s ezek azután a sekélyebb gyökérzetű növények táplálására szolgálnak.

A fentebbi vizsgálatok eredményei fényesen igazolják a Schulze által légenygyűjtőknek nevezett növények értékét, főleg a silányabb homoktalajra nézve, melynek felrétetében kevés levén a finom föld, kevésbé képes absorbeálni, s műveleti növényeink számára reselválni az értékes növényi tápanyagokat. Ennek következtében ezen mély gyökérzetű növényeknek, melyek az altalajból légeny hoznak fel, termelése homokos földeinkre igen fontos, hogy pedig ez lehetővé tétessék, a homoktalajt márgázni kell, valamint sikerrel és haszonnal jár a helyes vetőforgó alkalmazása is. (F. M.)

† Halálozás. Id. báró Kemény Domokos az erdélyi ev. ref. egyházkerület volt főgondnoka, a m. kir. közlekedésügyi ministerium nyugalmazott tanácsosa, az erdélyi gazdasági egyletnek alapító tagja, a lipótrend lovag-keresztjének tulajdonosa, f. hó 12-én életének 79-ik évében jobblétre szenderült. Béke poraira!

* * *

— Csemetefa eladás. Az erdélyi gazdasági egylet köztelkén f. év őszén a katalogusban felsorolt (katalogus-sal az egyleti titkári hivatal készséggel szolgál) 3—4 éves alma, körte, cseresznye és meggy ojtványokból mintegy 3000 drb. eladás alá kerül. Tisztelettel kérjük a venni szándékozót, sziveskedjenek megrendeléseiket mielőbb megtenni, annál is inkább, mert az alábbiak szerint azok a beérkezések szerint fogatosítottak. A megrendeléseknél a következők veendő figyelembe:

1. Megrendeléseket csakis az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsavart (belközép-utca 11. sz. 1-ső emelet) fogad el és azokat kizárólag készpénzfizetés mellett expedálja.

2. A megrendelések beérkezésük sorrendje szerint fogatosítottak, helyt kívánatra házhoz küldetnek, vidékre pedig a t. vevő kívánsága szerinti alkalmatossággal a megrendelő költségére szállítatnak el.

3. Világosan kitételni kérjük a megrendelésben, hogy ha valamely megrendelt faj időközben elfogyott volna, lehet-e vagy nem? hasonló minőségű fajjal pótolni.

4. A három-négy éves nemes csemeték ára alma-körténél az I-ső osztályu darabonként 60 kr., a II-od osztályu darabonként 30 kr.; cseresznye és meggy darabonként 30 kr., oltógaly darabja 2 krajczár. Oltógaly megrendelés azonban csak 50 darabra vagy azon felül kezdve fogadtatik el, egy fajra legalább 3 darabot számítva.

5. Csomagolási díj fejében 10 darab csemetéig a csomag ára 30 krajczár, 10 darabon felül minden darabért 4 krajczár jár, oltógaly-csomagok aránylagosan számítottak; csomagolatlanul expedálandó megrendelésekért semmiféle díj nem számítottatik.

Ha a megrendelés átvétele nem a kertben történik, a feladásért vagy házhoz szállításért a csomag és távolság szerint 10—15—20 krajczár számítottatik csomagonként.

Kolozsavart, 1885. október hó 19-én.

Az erdélyi gazdasági egylet elnöksége.

* * *

— Az alsófehérmegyei gazd. egylet közgyűlése e hó 15-én folyt le alelnök Csató János elnöklete alatt. A közgyűlés mindenekelőtt jegyzőkönyvileg fejezte ki

mély részvétét elnök Zeyk Károly elhunytával ért veszteségért. Ezután napirendre térve tárgyalatott az igazgató választmányának a gazdasági válság iránt tett előterjesztése, mit csekély változással a közgyűlés elfogadott. Ugy szintén elfogadtatott a jövő évi költségvetés is. Olvasztatott továbbá az erdélyi gazdasági egyesület eismerő átirata az országos kiállítás körül kifejtett önzetlen tevékenységért, mit a közgyűlés örömmel fogadott s az alkalomból Gáspár János titkárnak, kinek főérdeme van benne, elismerésül jegyzőkönyvi köszönetét fejezte ki. Kapcsolatosan elhatároztatott, hogy G a m a u f V i l m o s t az erdélyi gazdasági egyesület titkárát, kir. tanácsossá lett kineveztetése alkalmából, üdvözlő irattal fogja megtalálni. Végül az egyesületi tisztviselők választására kerülvén a sor, megválasztattak: elnök k é: báró Kemény Kálmán; alelnök ö k k é: gróf Teleky Gusztáv és Csató János; igazgatókká: Barcs Ferencz, báró Splényi Henrik és Soltész N. János; titkárrá: ifj. Gáspár János; jegyzővé: Török Bertalan; pénztárnokká: Tóth Miklós; választatott még 25 választmányi tag, mivel az ülés véget ért.

* * *

— Értésítés. A nagy-szebeni katonai hadparancsnokság a területén elhelyezett cs. kir. közös hadseregheli és m. kir. honvédsapatok 1886. évi élelem szükségleteinek biztosítása iránt pályázatot hirdet. A tárgyalás tartatik Brassóban f. hó 26-án, Nagy-Szebenben f. hó 27-én és Gyula-Fehérvárt f. hó 29-én, hova az 50 krajczáros bélyeggel és bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok a fenti napokon délelőtti 10 óráig benyújtandók. Az egyes állomások szükségletei, valamint az ajánlati feltételek az erd. gazd. egyesület titkári hivatalában megtekinthetők.

* * *

— Mégis valahára láttuk minster ur önmagméltsága által még májusban kinevezett A b e n d A n d r á s erdélyrészi méhészeti vándortanárt urat. Október 2-án tett látogatást a méhész-egyesület elnökségéhez tartozó néhány tagnál, a mint Szolnok-Dobokába átitlant, s azt az öhajlását fejezte ki, hogy szeretné főhadiszállását a kolozsvári központba helyezni át a részére „előre megállapított” Nagy-Enyedről. Vajha meghallgattatnék kéréső! Valóban örvendünk e nyilatkozat fölött, s mi is öhajtanók, hogy méhész egyesületünkkel kezét fogva működjék hazarészünk új apostola. Mint ilyent, üdvözöljük mi is a magunk részéről Abend tanár urat!

* * *

— A mezőgazdasági állapotról a m. kir. földmívelési ministeriumhoz beérkezett jelentések szerint a tartós kedvező időjárás folytán az őszi munkálatok javában folynak; az Alföld északi részében a szárazság folytán a vetések ritkán keltek, ellenben a koraiak szépen zöldülnek, főleg az Alföld déli részén; a felvidéken az egerek szaporodásáról panaszokdoak.

A repezvetések elég jól keltek, jól fejlődnek, itt-ott azonban a jelentékeny mennyiségben fellépett fekete hernyó ál-

tal sokat szenvedtek, főleg pedig a dunántuli megyékben és az Alföldön, hol sok helyt ezeket ki kellett szántani.

A dohánytörés folyamatban van és az eddigi eredmények úgy minőség, mint mennyiség tekintetében kielégítők.

Kender és len kielégítő termést adott.

A tengeri törése folyamatban van, úgy minőség, mint mennyiségileg általában középtermés várható.

A burgonya kiszedetett, az eredmény csak helylyel-közzeledve és általában apró maradt és ennek folytán közepes aluli termést adott.

A káposzta sok helyt hernyók által pusztítottatott.

A takarmányrépa a szárazság folytán helyenkint ki nem fejlődhetett.

A legelők az esőzések folytán javultak.

A szőlő általában véve kitünő, a szüret nagyon jó eredménnyel folyik, főleg Tokajból jeientik, hogy a bor minősége az 1874. terméssel összehasonlítható lesz.

Az őszi gyümölcs várakozáson felüli termést adott.

Az állategészségügyi állapot — leszámítva a szörványosan előforduló száj- és körömfájást — a lefolyt időszakban általában kielégítő.

Üzleti szemle.

Marha- és sertésvásárok jegyzései.

Budapesti marhavásár okt. 15-én. Összes felhajtás 3260 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 37 db. bika, 1152 db ökör, 936 db vágó tehén, 200 db fojós tehén, 34 db. bival, 375 db. borju, — db. bárány, — db. juh. Árak: bika darabonként 90—220 frt, ökör páronként 220—460 frt, vágó tehén páronként 180—220 frt, fojós tehén darabonként 75—170 frt, bival páronként 185—240 frt, borju darabonként 16—35 frt, bárány páronként — — forint, juh páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 52—57 frt, tehénhús 48—54 frt, borjuhús 62—64 frt, bivalhús 45—48 frt.

Pozsonyi marhavásár okt. 19-én. Összes felhajtás 1776 darab, és pedig 1533 darab magyar, — darab lengyel és 243 darab német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 56—63 frt, lengyel — frt, német 60—64 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival 40—43 frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Bécsi marhavásár okt. 19-én. Összes felhajtás 2411 drb és pedig 739 drb. magyar, 937 drb. lengyel és 735 drb. német fajta. Árak 100 kilonként: magyar hizó 55—64 frt, lengyel 54—62 frt, német 54—64 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár oktob. 16-án. (Az első magyar sertésbizlaló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) A tartós kereslet folytán az e helyi üzlet élénk volt és az árak emelkedtek.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 260—320 klgr. nehéz 45—46 krral, 180—240 klgr. nehezek 46½—47½

kr. Öreg 300 klgr. túli nehéz 42—43 kr, vidéki sertés 45—47 kr, könnyű — kr. Transitóban: szerbiai 45¹/₂—47¹/₂ kr., románia 46— kr, tuskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 8377 darab, összes elhajtás 12575 drb.

Bécsi sertésvásár okt. 6-án. Összes felhajtás 5261 drb. és pedig 120 drb. nehéz, 1657 drb. közepnehéz és 3484 drb. süldő. Árak 100 kilónként: nehéz 41—42¹/₂ frt, közepnehéz 39—40 frt, süldő 34—42 frt; szalonna és zsír — — frt.

Felelős szerkesztő: **GAMAUF VILMOS.**

Hirdetések.

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, papnöveide-utca 6. szám alatt.

Krocsák G. Emil,

(42—52.) (3.) e. ügyvezető.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízműszeti kellékek tárlata.

(1.) Tetemesen leszállított gyári árak mellett. (42—52.) Szerelő-műhely vízvezetékek kftak s berendezésére.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j e z á r o k b a n												
Bécs	október	17	metermáza	860	—	725	760	695	580	—	—	—
Budapest	október	17	"	790	—	652	680	645	560	—	—	—
Balászfalva	september	3	hektoliter	450	350	325	—	200	450	—	—	250 36
Brassó	október	16	"	600	400	380	260	200	320	380	230	240 40
Deés	október	13	"	600	560	480	—	200	380	620	280	320 28
Gyula-Fehérvár	október	17	"	635	525	460	—	250	310	450	125	260 40
Kézdi-Vásárhely	október	15	"	580	460	340	260	180	450	300	80	260 32
Kolozsvár	október	15	metermáza	740	—	540	—	460	460	500	150	300 42
Maros-Vásárhely	október	1	metermáza	618	485	485	440	418	423	260	130	290 32—36
Nagy-Szeben	október	16	hektoliter	550	390	360	350	200	340	200	140	350 40—46
Nagy-Várad	október	13	"	528	426	406	316	208	392	420	160	360 48
Sepsi-Szent-György	október	19	"	580	540	350	240	180	340	300	120	150 36
Szász-Régen	október	15	"	500	400	350	325	240	375	500	220	260 28
Torda	október	10	"	500	350	350	300	160	350	300	20	250 40